

[Domovská Stránka](#) > ... > [Vaše Práva](#) > [Základné Práva](#) > [Podnikanie a Ľudské Práva](#) > Denmark

Podnikanie a ľudské práva

Autor obsahu

Dánsko

Dánsko

1. Aký druh súdnej ochrany mám vo vašej krajine ako obeť porušenia ľudských práv v súvislosti s podnikaním? Je súčasťou tejto ochrany aj náhrada škody?

Súdna ochrana proti porušovaniu ľudských práv je zakotvená v Európskom dohovore o ľudských právach, Charte základných práv Európskej únie a v Ústavnom zákone Dánskeho kráľovstva (*Danmarks Riges Grundlov*). Nerozlišuje sa medzi porušovaním ľudských práv v súvislosti s podnikaním a porušovaním, ktoré nesúvisí s podnikaním.

Európsky dohovor o ľudských právach

Európsky dohovor o ľudských právach bol transponovaný do dánskeho práva zákonom č. 285 z 29. apríla 1992. Podľa dánskej judikatúry môžu byť orgány verejnej moci povinné vyplatiť náhradu za akékoľvek porušenie Európskeho dohovoru o ľudských právach v súvislosti so škodami finančnej alebo nefinančnej povahy. Táto povinnosť je podľa dánskej judikatúry objektívna a uplatňujú sa aj všeobecné zásady dánskeho zákona o kompenzáciách.

Charta základných práv Európskej únie

Všetky dánske orgány musia pri vykonávaní práva EÚ dodržiavať Chartu základných práv Európskej únie. Dánske súdy takisto musia zabezpečiť požadovaný prístup k spravodlivosti s cieľom zaistiť účinnú ochranu práv v oblastiach podliehajúcich právu EÚ, čo zahŕňa Chartu základných práv Európskej únie.

Ústavný zákon Dánskeho kráľovstva

Kapitoly VII a VIII dánskej ústavy obsahujú niekoľko slobôd a ľudských práv. Medzi osobné slobody patrí ochrana osobnej slobody (§ 71), právo na obydlie a súkromie (§ 72), právo vlastníť majetok (§ 73), sloboda náboženstva a právo na nediskrimináciu (§ 67, § 68 a §70). Politické slobody súvisia so slobodou slova (§ 77), slobodou združovania (§ 78) a slobodou zhromažďovania (§ 79). Ústava takisto obsahuje právo na slobodný a rovnaký prístup k obchodovaniu (§ 74), právo na verejnú pomoc (§ 75) a právo na bezplatné základné vzdelanie a slobodný výber školy (§ 76).

V § 73 ústavy sa stanovuje právny základ pre právo na úplnú náhradu za vyvlastnenie, ktorá sa vypláca v súvislosti s finančnou stratou v dôsledku vyvlastnenia.

2. Existujú vo vašej krajine osobitné pravidlá pre prípady závažného porušenia ľudských práv? Vzťahujú sa tieto pravidlá na trestné činy proti životnému prostrediu alebo prípady závažného pracovného vykorisťovania?

Nijaké osobitné pravidlá pre prípady závažného porušenia ľudských práv neexistujú, a to ani na vnútroštátnej, ani na medzinárodnej úrovni. Pri posudzovaní porušenia ľudských práv však zohráva úlohu zásada proporcionality vrátane závažnosti porušenia. Súdna ochrana proti porušovaniu ľudských práv je zakotvená

v Európskom dohovore o ľudských právach, Charte základných práv Európskej únie a v Ústavnom zákone Dánskeho kráľovstva.

3. Som obeťou porušenia ľudského práva v dôsledku aktivít európskej nadnárodnej korporácie, ku ktorému došlo mimo územia Európskej únie. Môžem sa obrátiť na súdy vo vašej krajine, aj keď nie som občanom EÚ alebo nežijem na území EÚ? Za akých podmienok sa podáva žaloba za porušenie mojich práv? Kde môžem nájsť ďalšie informácie?

Žalobu na vnútroštátnych súdoch môžu v Dánsku podať v zásade všetky súkromné osoby. To platí aj pre občanov EÚ, ako aj pre občanov tretích krajín. Ďalšie informácie týkajúce sa usmernení pre podávanie žalôb na súdoch sa nachádzajú na adrese <http://www.domstol.dk/>.

4. Môžu úrady ombudsmanov, orgány pre rovnosť alebo národné inštitúcie pre ľudské práva podporiť obeť porušovania ľudských práv v súvislosti s podnikaním, ktorých sa dopustili európske nadnárodné korporácie mimo územia Európskej únie? Môžu tieto subjekty prešetriť môj prípad, aj keď nie som občanom EÚ alebo nežijem na území EÚ? Existujú vo vašej krajine iné verejné služby (napríklad inšpektorát práce alebo životného prostredia), ktoré môžu môj prípad prešetriť? Kde môžem nájsť informácie o mojich právach?

Národná inštitúcia pre ľudské práva v Dánsku, Dánsky ústav pre ľudské práva (*Institut for Menneskerettigheder*), má za cieľ podporovať a chrániť ľudské práva a okrem iného dánskeho parlamentu (*Folketinget*), dánskej vláde a iným orgánom verejnej moci a súkromným zainteresovaným stranám poskytuje poradenstvo v oblasti ľudských práv a spravuje informácie o ľudských právach. Dánsky ústav pre ľudské práva môže takisto pomáhať obetiam diskriminácie so spracovaním ich protestov proti diskriminácii, pričom venuje náležitú pozornosť právam obetí, združení, organizácií a ďalších právnických osôb.

Dánsky parlamentný ombudsman sa v zásade zaoberá iba sťažnosťami týkajúcimi sa verejnou správou.

Dánsko má rôzne mechanizmy na spracovanie prípadov týkajúcich sa porušovania ľudských práv v súvislosti s podnikaním vrátane dánskych súdov, pracovného súdu (*arbejdsretten*), Národný úrad pre pracovné úrazy a choroby z povolania (*Arbejdsskadestyrrelsen*), Rady pre rovnaké zaobchádzanie (*Ligebehandlingsnævnet*), Inštitúcie sprostredkovania a riešenia sťažností pre zodpovedné podnikateľské správanie (*Mægling- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd*) (MKI) a iných. Na trhu práce účastníci konania niekedy využívajú dôverný zmierovací postup, ktorý sa môže týkať ľudských práv.

5. Ukladá vaša krajina európskym nadnárodným korporáciám povinnosť vytvoriť mechanizmus na podávanie sťažností alebo mediačné služby pre prípady porušenia práv v dôsledku ich podnikateľských aktivít? Vztahuje sa táto povinnosť aj na porušenia, ku ktorým došlo mimo územia Európskej únie? Kto je vo vašej krajine zodpovedný za monitorovanie týchto aktivít? Sú verejne dostupné správy s informáciami o fungovaní tohto systému?

Podľa dánskeho práva nemajú európske nadnárodné korporácie povinnosť vytvoriť mechanizmus na podávanie sťažností alebo mediačné služby pre prípady porušenia práv v dôsledku ich podnikateľských aktivít.

Dánsko zákonom zriadilo Inštitúciu sprostredkovania a riešenia sťažností pre zodpovedné podnikateľské

správanie (MKI), ktorá pracuje na vytvorení rámca pre mediáciu, dialóg a riešenie konfliktov.

Inštitúcia MKI je dánskym národným kontaktným miestom OECD a jej úlohou je vybavovanie sťažností na prípadné nezodpovedné správanie, okrem iného správanie dánskych spoločností v Dánsku a v zahraničí, a to napríklad prostredníctvom obchodných vzťahov spoločností, a ponuka mediácie medzi poškodenou stranou a stranou, ktorá je predmetom sťažnosti. Inštitúcia MKI rieši sťažnosti a môže ponúkať mediáciu v prípadoch týkajúcich sa porušovania usmernení OECD pre nadnárodné podniky vrátane prípadov súvisiacich s ľudskými právami, právami pracovníkov, medzinárodnými environmentálnymi normami a korupciou.

Inštitúcia MKI uverejňuje výročné správy o svojej činnosti, ktoré obsahujú aj informácie o sťažnostiach, ktoré spracovala, a o všetkých mediačných postupoch. Inštitúcia MKI môže pri riešení sťažnosti vydávať aj verejné vyhlásenia, ktoré môžu obsahovať napríklad kritiku správania spoločnosti.

Inštitúcia MKI je nezávislá inštitúcia s poverením skúmať prípady z vlastnej iniciatívy, nevykonáva však dohľad nad činnosťami dánskych spoločností.

6. Mám osobitné práva ako zraniteľná obeť usilujúca sa o nápravu v prípadoch porušenia ľudských práv v súvislosti s podnikaním? Mám prístup k právnej pomoci a za akých podmienok? Ktoré náklady bude právna pomoc pokrývať? Mám prístup k právnej pomoci za rovnakých podmienok, aj keď nie som občanom EÚ alebo nežijem na území EÚ?

Osoby, ktoré sa stali obeťami porušovania ľudských práv v súvislosti s podnikaním, nemajú nijaké osobitné práva (pozri otázku č. 1). V Dánsku existujú dva druhy štátom financovanej právnej pomoci: bezplatné konanie (*fri proces*) a verejná právna pomoc (*offentlig retshjælp*). Na získanie právnej pomoci nie je potrebné byť občanom Dánska či občanom EÚ.

Bezplatné konanie

V prípade potvrdenia žiadosti navrhovateľa o bezplatné konanie všetky jeho náklady hradí štát. Z toho okrem iného vyplýva, že jednou z podmienok bezplatného konania je to, aby príjem žiadateľa neprevyšoval maximálnu úroveň príjmu stanovenú v § 325 ods. 3 až 5 súdneho poriadku (*retsplejeloven*) a aby žiadateľ nebol držiteľom poistnej zmluvy na právnu pomoc alebo iného druhu poistenia, z ktorého sa hradia trovy konania. Horná hranica príjmu sa zvyšuje každý rok. Pozri § 328 ods. 2 súdneho poriadku. V roku 2019 teda príjem individuálneho žiadateľa nesmie prevýšiť sumu 329 000 DKK, v prípade žiadateľov tvoriacich pár nesmie celkový príjem páru prekročiť sumu 418 000 DKK.

Ďalšou podmienkou je okrem toho v zásade to, že v prípade žiadateľa musia existovať oprávnené dôvody na vedenie sporu. Pozri § 328 ods. 2 súdneho poriadku.

V § 327 súdneho poriadku sa však uvádza zoznam niekoľkých špeciálnych druhov prípadov, v ktorých neplatí podmienka, aby mal žiadateľ oprávnené dôvody na vedenie sporu. V týchto prípadoch sa bezplatné konanie musí priznať vždy, keď žiadateľ spĺňa finančné podmienky stanovené v §325. To však nevyhnutne neznamená, že žiadateľovi sa jeho prípad potvrdí. Pozri § 327 ods. 4.

Verejná právna pomoc

Existujú tri kroky právnej pomoci. Pozri § 323 súdneho poriadku, vykonávacie nariadenie (*bekendtgørelse*) č. 1503 z 18. decembra 2019 o verejnej právnej pomoci s advokátom. Každý má nárok na úplne základné (a bezplatné) slovné poradenstvo o právnych otázkach dôležitých pre daný spor a o praktických a finančných možnostiach na vedenie sporu (krok 1).

Osoby, ktoré spĺňajú finančné podmienky na bezplatné konanie majú zároveň nárok na určitú bezplatnú právnu pomoc formou poradenstva a prípravy individuálnych písomných žiadostí vrátane žiadostí o bezplatné konanie atď. (krok 2). V prípade sporu, v ktorom existuje možnosť ukončenia veci prostredníctvom zmierovacieho postupu s dodatočnou pomocou advokáta, má dotknutá osoba nárok aj na určitú bezplatnú právnu pomoc od advokáta (krok 3).

Poplatok za právnu pomoc advokáta v druhom kroku bol v roku 2019 vo výške 1 040 DKK (vrátane DPH). Štát uhradí 75 % tejto sumy, ale žiadateľ o právnu pomoc platí zvyšok. Poplatok za právnu pomoc advokáta v treťom kroku 2 390 DKK (vrátane DPH). Štát a žiadateľ o právnu pomoc hradia každý polovicu z tejto sumy. Štát však hradí plný poplatok za právnu pomoc spojenú so žiadosťou o bezplatné konanie.

V zásade však platí, že od štátu nemožno požadovať žiadnu podporu v prípade právnej pomoci v druhom a treťom kroku, ak je od začiatku zrejmé, že vec nemožno vyriešiť v rámci sumy 1 040 DKK (krok 2) alebo 2 390 DKK (krok 3). Podpora od štátu na právnu pomoc v druhom a treťom kroku však obsahuje iba poplatky, na ktoré sa nevzťahuje poistenie právnej pomoci alebo iný druh poistenia.

■ Posledná aktualizácia: 28/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.